

Nystart för vanligt folk:

Investera i Sverige

© Landsorganisationen i Sverige 2021

Grafisk form: LO

Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-566-####-#

LO 21.08 1500

Innehåll

Förord	4
Investera i Sverige	6
Bygg samman norra Europa	8
Investera för att bygga samman norra Europa	9
Snabba digitala kommunikationer åt alla	10
Investera i snabbare digitala kommunikationer	11
Grön omställning av näringslivet	12
Investera i grön omställning	13
Klimatsmarta småhus för arbetare	14
Investera i klimatsmarta småhus för löntagare	15
Rusta upp vägnätet	16
Investera i ett bättre vägnät	17
Investera i välfärden	18
Investera i välfärden	19
Konkurrera med kunskap och kompetens	20
Investera i utbildning och arbetsmarknadspolitik	21
Egna anteckningar	22

Förord

SVERIGES ARBETARE HAR STÅTT i frontlinjen under pandemin och gjort det möjligt att hålla i gång vårt land. Alltför många av LO-förbundens medlemmar har betalt ett högt pris. Att inte kunna jobba hemifrån har medfört högre risk för smitta och större risk för allvarlig sjukdom.

Pandemin är inte över. Men förhoppningsvis börjar Sverige närma sig ett läge där vaccineringen kraftigt och bestående trycker ner antalet smittade, sjuka och döda. Det ekonomiska livet kan steg för steg öppna upp.

Men mycket kommer att vara annorlunda efter pandemin.

Krisen det senaste året har blottlagt omfattande revor i det svenska välfärdsbygget. Dessa måste lagas. Detta kräver ökade, och årligen uppräknade, ekonomiska tillskott till välfärden.

Arbetsmarknaden drabbades hårt av krisen. Hårdast drabbades kontaktnära yrken, inte minst visstidsanställda inom besöksnäringen.

Systemet med korttidsarbete har varit avgörande för att dämpa krisens effekter på arbetsmarknaden. Hundratusentals jobb har räddats. Men systemet behöver ses över och justeras så att det funkar bättre för handeln och andra branscher med mer oregelbunden arbetstid.

Långtidsarbetslösheten är nu rekordhög. Närmare 200 000 personer har varit inskrivna på Arbetsförmedlingen över 12 månader.

Pandemin har också accentuerat många strukturella förändringar i vårt samhälle, inte minst har digitaliseringen gjort ett

jättesprång under pandemin. Rätt hanterat kan dessa strukturförändringar göra Sverige till ett bättre land. Men då krävs investeringar.

Klimatomställningen behöver vara i fokus för återhämtningspolitiken. Det är nödvändigt att vi snabbt tar stora steg mot hållbarhet och tillvaratar de möjligheter som omställningen innebär.

Stora investeringar i utbildning och kompetens krävs om Sverige fortsätta ska vara ett högproduktivt land med yrkesskickliga arbetare i världsklass.

LO vill med detta program ge vår syn på vilka investeringar som behövs för att återstarten ska göra Sverige till ett starkare land med högre tillväxt, lägre arbetslöshet och större rättvisa.

Det finns många angelägna investeringar som behöver komma på plats. LO pekar i denna återstartplan på följande konkreta områden:

- bygg samman norra Europa
- snabba digitala kommunikationer åt alla
- grön omställning av näringslivet
- klimatsmarta småhus för arbetare
- rusta upp vägnätet
- investera i välfärden
- konkurrera med kunskap och kompetens.

Investera i Sverige

SVERIGE HAR EN ENORM potential. Vi är ett öppet exportorienterat land med yrkesskicklig arbetskraft och innovativa företag. Men i dag råder det massarbetslöshet i Sverige. Pandemin har synliggjort brister och luckor i samhällsbygget på ett plågsamt sätt. Nu måste vi göra om och göra rätt för att skapa motståndskraft inför kommande kriser och lösa de stora problem vårt land står inför.

LO vill se ett brett investeringsprogram för att skapa ett konkurrenskraftigt Sverige med fler och bättre jobb.

Den amerikanske presidenten Joe Biden har lanserat stora investeringar för att säkerställa att USA ligger i topp i den internationella konkurrensen. Låt oss inspireras av det som nu sker i USA och öka den svenska konkurrenskraften. Men då krävs en aktiv investeringspolitik – inte nya skattesänkningar.

Under det senaste året har pandemin kraftigt påskyndat strukturomvandlingen med alltifrån digitala möten till e-handel. Den omvandling som pandemin påskyndat kan rätt hanterad göra Sverige mer produktivt och bidra till en ökad sysselsättning. Men då krävs att Sverige bedriver en klok investeringspolitik som underlättar för företag och löntagare att utveckla de jobbmöjligheter strukturomvandlingen ger.

LO vill att staten sjösätter ett omfattande offentligt investeringsprogram som ger förutsättningar för stora privata investeringar. Med kloka investeringar byggs förutsättningar för tillväxt och sysselsättning för lång tid framåt.

Sverige har i flera år präglats av låga räntor och expansiv penningpolitik. Denna politik har ökat värdet på aktier och mark.

Men effekterna på investeringsnivåerna är mer otydliga. Låga räntor räcker inte. Det krävs också långsiktiga spelregler och stora offentliga investeringar om företagens investeringar substantiellt ska kunna öka som andel av BNP.

Med ökade investeringar höjs trycket i den svenska ekonomin, framtidsutsikterna stärks och arbetslösheten kan pressas tillbaka. En investeringsdriven tillväxtpolitik skapar jobb direkt här och nu. Investeringar ger jobb åt alla som deltar i den fysiska byggnationen. Men investeringen skapar också många jobb i det omkringliggande samhället inom allt från handel, transport och restaurangnäring.

Skattemedel ska användas så att de gynnar medborgarna. Men en del av de jobb och inkomster som de ökade investeringar leder till, läcker utanför svensk ekonomi. Om investeringar utförs av gästarbetare till låga löner som efter avslutat arbete återvänder till sitt hemland blir följdverkningarna i den svenska ekonomin av de extra investeringarna mindre. Krav på att företag ger myndigheter möjligheten att kontrollera att de är seriösa och spelar efter våra spelregler är helt avgörande. Arbetstillstånd, kollektivavtalsenliga löner eller skattskyldighet i Sverige liksom kontroller och kraftfulla sanktioner mot fuskande och kriminella arbetsgivare, är inte bara viktiga för att skydda arbetstagarnas villkor och svenska skatteintäkter. De är också viktiga för att ge svenska företag och arbetare möjligheten att konkurrera på lika villkor och på så sätt säkerställa att en större del av det välstånd som skapas i arbetet med att bygga nytt kommer den svenska ekonomin till del.

Sverige behöver en ny syn på investeringar under en lång tid framöver. Sverige behöver öka investeringarna för att tackla arbetslösheten och bygga samhället starkt. Varje missad investering kostar, i ökade klyftor, högre arbetslöshet och sämre trygghet för LO-förbundens medlemmar.

LO tror på Sverige. Låt oss investera i Sverige. Så skapar vi tillväxt och bryter massarbetslösheten.

Bygg samman norra Europa

SVERIGES VÄLSTÅND BYGGER PÅ öppenhet och handel med vår omvärld. Av särskild stor vikt är utbytet med våra närmaste grannländer. Under pandemin har utbytet med våra grannländer försvårats och gränshandeln haft en särskild tung situation. Nu vill vi åter öka integrationen i norra Europa.

Norge är Sveriges största exportmarknad, Tyskland vår andra, Finland den fjärde och Danmark den femte största marknad. Norra Europa kommer bli ännu viktigare för vårt lands ekonomiska utveckling framöver. Pandemin har visat på risker med långa globala leverantörskedjor.

Sveriges goda potential för besöksnäringen måste bejakas med ökade insatser för att locka turister från våra grannländer i norra Europa.

LO vill se ett mer integrerat norra Europa med sammanflätade arbetsmarknader och ökat utbyte av handel och tjänster. En ökad integration kräver snabba och effektiva kommunikationer inom Sverige och med våra grannländer.

Investera för att bygga samman norra Europa

- Bygg ny fast förbindelse i Öresund. Det ger ökade möjligheter till att fördjupa integrationen i Öresundsregionen och skapar bättre tågförbindelser för både person- och godstrafik till Tyskland.
- Förbättra tågförbindelserna till Oslo från både Göteborg och Stockholm. Det bygger samman våra arbetsmarknader, stärker våra storstadsregioner och ökar möjligheten till tjänsteexport.
- Bygg Norrbotniabanan. Det är viktigt för att stärka utvecklingen i norra Sverige och skapar bättre möjligheter för person- och godstrafik för hela norra Norden.

Snabba digitala kommunikationer åt alla

PANDEMIN HAR PÅSKYNDAT digitaliseringen. Även efter pandemin kommer många tjänster, möten och utbildningar kunna utföras utanför företagets lokaler. Låt oss investera så att vi ställer om Sverige för att dra nytta av den digitalisering pandemin påskyndat.

Alla i Sverige oavsett var man bor ska kunna handla, mötas, utbilda och ta del av offentliga tjänster (till exempel arbetsförmedling och sjukvård) digitalt. De gröna näringarna och andra branscher som är verksamma på landsbygden behöver goda digitala strukturer för att öka sin innovationskraft.

LO vill öka takten i bredbandsutbyggnaden och säkerställa att när 5G byggs ut så ska hela Sverige ha en god täckning. Förutsättningarna för arbetslivet förändras snabbt av den tekniska utvecklingen med bland annat växande inslag av artificiell intelligens. Vi vill se satsningar som gör att alla löntagare har de kunskaper som krävs för att kunna hantera den nya digitala tekniken.

Investera i snabbare digitala kommunikationer

- Målet om 95 procent i bredbandstäckning måste nås. Höj takten i bredbandsutbyggnaden. Det krävs för att hela Sverige ska kunna dra nytta av den snabba digitaliseringen.
- Kräv att företag som får 5G-licenser säkerställer att alla delar i Sverige med fast befolkning får en adekvat täckning.
- Inför en ny utbildningsbonus för att stimulera fler löntagare att lära sig ny digital teknik.

Grön omställning av näringslivet

DET SVENSKA NÄRINGSLIVETS framgång är i hög grad knuten till vårt lands starka industriella ryggrad. Just nu får vi många glädjande nyheter om enorma industriinvesteringar. Northvolts batterifabrik har dubblerats redan innan den öppnat. LKAB och SSAB utvecklar fossilfritt stål, och i Boden har H₂ Green liknande planer. Men den växande gröna industrin behöver mer och trygg energiförsörjning. Energiföretagen spår att Sveriges elbehov kommer att vara mer fördubblat till 2045, från dagens 140 TWh till 310 TWh.

LO vill att Sverige ökar elproduktionen och investeringarna i överföringskapaciteten.

Norra Sverige kommer behöva mycket av den elproduktion som sker i norr till den växande gröna industrin. Detta talar för att det finns behov av att även öka elproduktionen i södra Sverige.

Sverige har också unika råvaror som vi bättre behöver utnyttja. Det gäller inte minst viktiga mineraler som krävs i den nya gröna industrin. Låt oss underlätta tillståndsprovningen vid de nya investeringar som krävs för att bygga den nya gröna industrin.

Vi behöver också öka ambitionerna för att återanvända råvaror och produkter. Med cirkulär ekonomi minskas belastningen på miljö och klimatet samtidigt som nya jobb kan skapas när varor återvinns. Ett sådant exempel är inom second hand-handeln.

Investera i grön omställning

- Tidigarelägg utbyggnaden av stamnätet. Ge Svenska kraftnät i uppdrag att påskynda arbetet med bättre överföringsförbindelser.
- Höj ambitionerna för att minska regelkrångel och långa handläggningstider för nya investeringar i den gröna industrin, det gäller allt från elproduktion till nya elledningar.
- Övergången till en cirkulär ekonomi innebär en förändrad handel med ett större fokus på andrahandsförsäljning, uthyrnings- och reparationsverksamheter. För att snabba på utvecklingen behövs ekonomistiska subventioner och goda villkor för omställningen.

Klimatsmarta småhus för arbetare

ATT BYGGA BOSTÄDER skapar jobb och gör det möjligt för människor att flytta dit framtidens jobb finns. Fler bostäder krävs för att ungdomar ska kunna flytta hemifrån. Bostadsbyggande måste öka både i storstadsområden och i orter där ny-industrialiseringen nu rullar på.

Bostadsinvesteringstakten är för tillfället god men det är av stor vikt att nuvarande produktionstakt blir stabil över lång tid. Villkoren för hyresrätten måste stärkas med fortsatta och utbyggda investeringsstöd. Men insatser krävs också för att öka småhusbyggandet.

I dag bor många av LO-förbundens medlemmar i radhus eller villa. Det är också den boendeform som undersökningar visar att flest unga vill bo i när de har etablerat sig på arbetsmarknaden. Vi vill att ännu fler ska få möjlighet att bygga och äga sitt eget hus.

Använd den svenska skogen och bygg klimatsmarta trähus. Även flerfamiljshus bör i större utsträckning byggas i trä. Här har kommunerna ett särskilt ansvar för att styra mot en sådan inriktning

Investera i klimatsmarta småhus för löntagare

- Inför goda villkor för löntagare som bygger en klimatsmart villa eller radhus. Ersätt krav på kontantinsats och amortering med krav på eget arbete vid bygget. Ställ krav på kommuner att frigöra byggklar mark.

Rusta upp vägnätet

BILTRAFIKEN HAR LÄNGE varit en stor del av klimatproblemet. Men år 2040 ska den svenska fordonsflottan vara klimatneutral. För att nå dit krävs en ökad elektrifiering av personbilar och fordon för godstransporter.

I dag är underhållet av det svenska vägnätet eftersatt. LO menar att det behöver tillföras resurser för att förstärka underhållet av det svenska vägnätet.

Privata vägföreningar drar ett stort lass för att hålla ingång det finmaskiga svenska vägnätet. Trafiksäkerheten på många länsvägar är kraftigt eftersatt. Det svenska motorvägnätet uppfördes till stora delar för över 50 år sedan och har behov av reinvesteringar.

LO vill se stora investeringar som förbättrar vägnätet i hela Sverige. Fokus bör vara på den del av vägnäten som är av särskild stor vikt för jobbpendling och varutransporter utanför storstadsregionerna. Det gör det möjligt att leva och jobba i hela landet. Staten behöver också ta ett större ansvar för att laddinfrastruktur byggs ut på lands- och glesbygd, både för person- och lastbilstrafik. Men det behövs också satsningar för ökad tillgänglighet för laddning i anslutning till bostaden för boende i flerfamiljshus.

Investera i ett bättre vägnät

- Inför en skrotningspremie om 10 000 kronor för gamla bilar med stora utsläpp. Det ger fler bilister möjlighet att byta till en bil med lägre utsläpp.
- Öka det ekonomiska stödet till laddinfrastrukturen så att elbilar och eldrivna fordon för godstransporter fungerar i hela Sverige.
- Höj det ekonomiska stödet till vägföreningarna för underhåll av enskild väg. Det skapar bättre möjligheter för att leva och verka på landsbygden.
- Inför ett nytt stöd för att öka trafiksäkerheten på länsvägar. Det förbättrar kommunikationerna inom Sverige och stärker det regionala näringslivet.
- Inled ett nationellt program för att rusta och reinvestera i motorvägar.

Investera i välfärden

PANDEMIN HAR BLOTTLAGT revorna i välfärden, inte minst i äldreomsorgen. Välfärden behöver tillföras ökade ekonomiska resurser så att villkoren för de anställda kan förbättras med fler fasta heltidsjobb. Detta kräver ökade statliga anslag som indexeras och följer verkliga pris- och löneförändringar. Kommunala skattehöjningar av demografiska skäl bör undvikas. I stället behöver staten ta ett större finansieringsansvar för välfärden. Det bör skapas ett särskilt statligt stöd till de kommuner som är hårdast drabbade av de demografiska förändringarna.

Det krävs också stora investeringar för att bygga framtidens hus till välfärden, inte minst för att möta upp de stora behov som växer i takt med att antalet äldre-äldre växer.

LO vill se ökade investeringar i våra gemensamma välfärdsbyggnader. Moderna och ändamålsenliga välfärdsbyggnader är en viktig del för att öka kvaliteten i välfärden och skapa bättre arbetsvillkor för de anställda.

Offentliga resurser som investeras i välfärden ska användas och stanna i välfärden. Ökade statliga anslag och stöd ska stärka välfärden, inte användas till stora skattesänkningar i kommuner och regioner.

Välfärdens byggnader ska inte säljas ut. Många kommuner har under de senaste årtiondena sålt ut offentliga välfärdsbyggnader. Detta har ofta blivit en dyr affär för skattebetalarna när kommunerna hyrt tillbaka lokalerna för höga kostnader.

Investera i välfärden

- Öka underhållet av kommunal infrastruktur, särskilt välfärdens byggnader alltifrån skolor till sjukhus.
- Inför ett nytt statligt stöd riktat till kommuner som bygger nya bra äldreboenden. Prioritera långsiktiga samhällsinvesteringar där äldreboenden drivs i kommunal regi.

Konkurrera med kunskap och kompetens

SVERIGE BEHÖVER OMFATTANDE investeringar i byggnader, vägar, bredband och andra fysiska investeringar. Men vi måste också öka investeringarna i människors kunskaper och färdigheter. LO vill se en aktiv utbildning- och arbetsmarknadspolitik som understödjer ökade fysiska investeringar. Matchningsproblematiken på svensk arbetsmarknad måste lösas. Det sker bäst genom satsningar som svarar mot reella nationella och regionala kompetensbehov.

Omfattande insatser krävs för att fler unga ska vilja studera på yrkesinriktade gymnasieprogram så att Sverige har rätt arbetskraft för framtiden. Sverige behöver en aktiv arbetsmarknadspolitik där vi ger vuxna bättre möjligheter till yrkesväxling.

LO vill också att det ska vara lätt att komma i kontakt med en studie- och yrkesvägledare genom hela livet. En vägledning kan vara ett värdefullt sätt att hitta rätt utbildning som leder till jobb, ett bristyrke eller en ny bransch.

Vi vill att ökade offentliga investeringar blir en hävstång för att ge fler unga möjligheter att komma ut på praktik eller ta del av en lärlingsutbildning. Statliga bolag bör vara föregångare och ta ett särskilt stort ansvar.

Investera i utbildning och arbetsmarknadspolitik

- Fortsätt att stärka de yrkesinriktade gymnasieprogrammen så att Sverige har rätt arbetskraft för framtiden. Låt programmen ge högskolebehörighet. Fortsätt satsa på att utbilda fler yrkeslärare. Kräv vid offentliga investeringar att företagen som vinner upphandlingen hjälper till att lära upp framtidens yrkesarbetare.
- Det måste vara lätt att få studie- och yrkesvägledning genom hela livet, i högstadiet, genom hela gymnasiet och under vuxenutbildningen, men även mitt i livet om man vill/måste yrkesväxla.
- Inför ett studiestöd som vuxna mitt i livet kan leva på, riktat till de löntagare som byter bana och utbildar sig till ett bristyrke – så som undersköterska eller elektriker.
- Tillför resurser till Arbetsförmedlingen och säkerställ att antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningar ökar. Höj beloppsgränsen för direktupphandling så att Arbetsförmedlingen snabbare kan erbjuda arbetsmarknadsutbildningar i samhällsberande bristyrken.

Egna anteckningar

A series of 21 horizontal dotted lines for writing notes.

Nystart för vanligt folk:
Investera i Sverige

FLER EXEMPLAR kan beställas från LO-distribution:
<http://lo.webshop.strd.se>

www.lo.se

ISBN 978-91-566-####-#

**Trygghet för
vanligt folk**

Elektrikerna

FACKET FÖR SKOGS-, TRÄ-
OCH GRAFISK BRANSCH

HOTELL- OCH RESTAURANGFACKET

IFMETALL

Kommunal.

Livs
LIVSMEDEL-ARBETAREFÖRBUNDET

Musikerförbundet

**Svenska
MALAREFÖRBUNDET**

Pappers

seko

Trygghet för vanligt folk

Nystart för vanligt folk:
Investera i Sverige

Landsorganisationen i Sverige